

Početak rada HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME (HZN) nove samostalne javne ustanove

Nakon dugotrajnih priprema, od 1. srpnja 2005. godine započeo je s radom Hrvatski zavod za norme kao nacionalno normirno tijelo Republike Hrvatske. Hrvatski zavod za norme osnovala je Vlada Republike Hrvatske Uredbom o osnivanju Hrvatskog zavoda za norme (Narodne novine 154/2004, 44/2005) donesenom temeljem Zakona o normizaciji (Narodne novine 163/2003).

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Republika Hrvatska je preuzela obvezu postupnog usklađivanja s tehničkim propisima Europske unije, ali i s europskom normizacijom, mjeriteljstvom i akreditacijom te postupcima ocjene sukladnosti¹. Ispunjavanje te obveze uvjet je za priključivanje Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Osnivanjem Hrvatskog zavoda za norme ispunjava se jedan dio zahtjeva Sporazuma, odvajaju se poslovi propisivanja (odgovornost državne uprave) od poslova normizacije (odgovornost svih zainteresiranih strana), a hrvatska se normizacija ustrojava na europski način izdvajanjem poslova normizacije izvan državne uprave u novu neovisnu javnu ustanovu. Uvođenjem članstva i članarine u Hrvatskom zavodu za norme postupno se uvodi i odgovornost zainteresiranih strana za djelomično financiranje nacionalne normizacije.

HZN je osnovan radi ostvarivanja ciljeva normizacije: povećanja razine sigurnosti proizvoda i procesa, čuvanja zdravlja i života ljudi te zaštite okoliša, promicanja kakvoće proizvoda, procesa i usluga, osiguravanja svrsishodne uporabe rada, materijala i energije, poboljšanja proizvodne učinkovitosti, ograničenja raznolikosti, osiguranja spojivosti i zamjenjivosti te otklanjanja tehničkih zapreka u međunarodnoj trgovini.

Djelatnost Hrvatskog zavoda za norme utvrđena je Zakonom o normizaciji i Uredbom o osnivanju Hrvatskog zavoda za norme kao djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku koju obavlja isključivo Hrvatski zavod za norme.

Osnovna djelatnost HZN je priprema, prihvaćanje i izdavanje hrvatskih norma i drugih dokumenata iz područja normizacije. HZN će održavati zbirku hrvatskih norma i voditi registar hrvatskih norma.

Također, ova će ustanova pružati informacije o nacionalnim, europskim i međunarodnim normama cjelokupnoj javnosti, a posebno hrvatskom gospodarstvu.

Hrvatski zavod za norme preuzeo je obveze koje je Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo dosad imao kao član međunarodnih i europskih organizacija i postao je, kao hrvatsko nacionalno normirno tijelo, njihov novi član. To su međunarodne

¹ članak 73. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica

organizacije ISO² i IEC³ te Europski institut za telekomunikacijske norme ETSI⁴ u kojima je DZNM bio punopravni član

i europske organizacije CEN⁵ i CENELEC⁶ u kojima je DZNM bio pridruženi član.

Hrvatski zavod za norme svojim članstvom u međunarodnim i europskim organizacijama osigurava neprekinutu dostupnost međunarodnih i europskih norma i pravo na njihovo prihvaćanje na nacionalnoj razini, ali i pravo na sudjelovanje hrvatskih predstavnika u izradi norma na međunarodnoj odnosno europskoj razini.

Također, Hrvatski zavod za norme od Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo preuzeo je dosad ustrojene tehničke odbore (DZNM/TO) u svim područjima normizacije, kao i njihove pododbore i radne skupine. Ta su tijela preimenovana u HZN/TO, odnosno HZN/TO/PO/RS. Radi se o 172 tehnička odbora, 194 pododbora i 36 radnih skupina s oko 3500 članova.

Hrvatski zavod za norme nastavlja dalje graditi nacionalnu zbirku norma koja u trenutku početka rada HZN sadrži oko 10000 hrvatskih norma, nastalih uglavnom prihvaćanjem međunarodnih i europskih norma.

Proces implementacije europskog zakonodavstva u hrvatsko zakonodavstvo koji je u tijeku postupno će povećavati potrebu za novim hrvatskim normama i sigurno će povećati interes za hrvatsku normizaciju. Uključivanje većeg broja zainteresiranih u normizacijski rad može ubrzati proces upoznavanja s novim europskim i međunarodnim normama i proces njihova prihvaćanja u Hrvatskoj. Prihvaćanje novih norma omogućit će njihovu dostupnost i potaknuti primjenu tako da se u Hrvatskoj očekuje postupno stvaranje kulture dragovoljne primjene norma koja je primjerena suvremenim razvijenim državama i Europe i svijeta i koja će pridonijeti spremnosti Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji.

² International Organization for Standardization

³ International Electrotechnical Commission

⁴ European Telecommunications Standards Institute

⁵ European Committee for Standardization

⁶ European Committee for Electrotechnical Standardization

Privremena ravnateljica Hrvatskog zavoda za norme na temelju članka 16. Zakona o normizaciji (Narodne novine broj 163/2003) objavljuje

**JAVNI POZIV
za članstvo u Hrvatskome zavodu za norme**

I.

Pozivaju se sve zainteresirane pravne i fizičke osobe da podnesu prijave za članstvo u Hrvatskome zavodu za norme (u daljnjemu tekstu: HZN).

II.

Pisanu prijavu radi ostvarivanja svojih interesa u vezi s hrvatskom normizacijom može podnijeti pravna ili fizička osoba sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Republici Hrvatskoj.

III.

Član HZN-a član je Stručnog vijeća i ima pravo sudjelovati u radu HZN-a u skladu s Uredbom o osnivanju (NN broj 154/2004, 44/2005), Statutom i drugim općim aktima HZN-a.

IV.

Članstvo se u HZN-u ostvaruje nakon pisane prijave za članstvo i potpisane izjave o prihvatanju načela i pravila HZN-a. Ako prijavi za članstvo nije priložena izjava o prihvatanju načela i pravila HZN-a, prijava se neće razmatrati.

V.

Član je dužan plaćati članarinu koja je određena Odlukom o iznosu članarine u HZN-u.

VI.

Pozivaju se zainteresirani da u roku od tri mjeseca od objave ovoga poziva podnesu pisanu prijavu za članstvo Hrvatskomu zavodu za norme, p.p. 167, HR-10002 Zagreb, s naznakom «članstvo u hrvatskome zavodu za norme».

Obrazac za prijavu za članstvo, izjava o prihvatanju načela i pravila HZN-a, Pravilnik o članstvu, Odluka o iznosu članarine i Statut dostupni su u HZN-u (Ulica grada Vukovara 78, Zagreb) i na internetskoj stranici: www.dznm.hr.

Privremena ravnateljica Hrvatskog zavoda za norme
mr.sc. Snježana Zima, dipl.ing.

Preustroj DZNM u HRVATSKI ZAVOD ZA NORME te akt koji regulira članstvo u toj ustanovi

Prikazat ćemo u kratkim crtama odredbe Pravilnika o članstvu u Hrvatskome zavodu za norme. Navedeni dokument samo je jedan u nizu dokumenata na kojima se temelji rad i ustrojstvo HZN. 9. rujna 2005. godine u Državnom zavodu za mjeriteljstvo javnosti je predstavljena javna ustanova - Hrvatski zavod za norme (u daljnjem tekstu: HZN).

Osnutkom HZN žele se ostvarivati sljedeći ciljevi normizacije:

- povećanje razine sigurnosti proizvoda i procesa,
- čuvanje zdravlja i života ljudi te zaštita okoliša,
- promicanje kakvoće proizvoda, procesa i usluga,
- osiguranje svrhovite uporabe rada, materijala i energije,
- poboljšanje proizvodne učinkovitosti i ograničenje raznolikosti,

- osiguranje spojivosti i zamjenjivosti te otklanjanja tehničkih zapreka u međunarodnoj trgovini.

Ukratko o njegovom utemeljenju:

Vlada Republike Hrvatske u listopadu 2004. godine na temelju Zakona o normizaciji, NN 163/03, Uredbom o osnivanju Hrvatskog zavoda za norme, NN 154/04, NN 44/05, za obavljanje poslova i zadataka normizacije osniva HZN kao nacionalno normirno tijelo RH. Odlukom Vlade RH u ožujku 2005. imenovani su predsjednik i članovi Upravnog vijeća HZN te privremena ravnateljica novo formirane javne ustanove. Nakon niza pripremnih radnji, donošenja Statuta i ostalih pravnih akata, HZN započeo je radom 1. srpnja 2005.

Izradba svih općih akata HZN, uspostava pravnih, savjetodavnih i tehničkih tijela te nova pravila za rad hrvatske normizacije bili su nužni preduvjeti za sustavno, redovito i djelotvorno obavljanje svakodnevnih poslova nacionalne normizacije na način primjeren modernom nacionalnom normirnom tijelu. Navedeni uvjeti u isto su vrijeme i preduvjeti za ispunjavanje jednog od strateških ciljeva HZN – postizanja punopravnog članstva u europskim organizacijama za normizaciju (CEN, CENELEC).

Članstvo HZN u ovim organizacijama jedan je od zahtjeva Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i uvjet za članstvo RH u Europskoj uniji.

Od tog je datuma HZN preuzeo od Državnog zavoda za mjeriteljstvo članstvo i pridruženo članstvo u međunarodnim i europskim organizacijama za normizaciju (ISO, IEC, CEN, CENELEC, ETSI) čime je osigurana neprekinuta dostupnost informacijama i dokumentima tih tijela u RH kao i mogućnost sudjelovanja hrvatskih predstavnika u radu navedenih organizacija. Tehnički odbori DZNM preimenovani su sukladno imenu javne ustanove, a reorganizirat će se po potrebi u skladu s novim potrebama HZN.

Tijela HZN čine:

1. upravno vijeće
2. stručno vijeće
3. ravnatelj
4. savjet za norme
5. tehnička uprava
6. programski odbori
7. tehnički odbori

Upravno vijeće

Članove imenuje Vlada RH. Upravno vijeće za svoj rad odgovara Vladi RH i ministarstvu nadležnom za poslove znanosti.

Stručno vijeće

Svi članovi HZN čine Stručno vijeće koje obavlja poslove iz svoga djelokruga rada.

Ravnatelj

je odgovoran za zakonitost rada HZN, predstavlja, zastupa HZN te rukovodi njegovim radom i poslovanjem. Ravnatelja HZN imenuje i razrješuje Vlada RH na

prijedlog ministra znanosti.

Savjet za norme

je savjetodavno tijelo Upravnog vijeća HZN. Osigurava ravnomjernu zastupljenost svih zainteresiranih strana za hrvatsku normizaciju u savjetovanju Upravnog vijeća HZN.

Tehnička uprava

čini je pomoćnik ravnatelja za normizaciju i voditelji stručnih područja normizacije. Ravnatelj HZN po potrebi sudjeluje u radu Tehničke uprave.

Programski odbori

osnivaju se za utvrđivanje politike normizacije pojedinih područja. Povezuju interese različitih zainteresiranih strana za normizaciju određenog područja i utvrđuju prioritete u normizaciji područja. Rad u programskim odborima je dragovoljan.

Tehnički odbori

osnivaju se za obavljanje poslova hrvatske normizacije i za praćenje međunarodne i europske normizacije u pojedinim užim područjima normizacije. Tehnički odbori mogu osnivati pododbore i radne skupine. Rad u tehničkim odborima je dragovoljan.

Pravilnik o članstvu u hrvatskome zavodu za norme

Upravno vijeće HZN na sjednici održanoj 3. kolovoza 2005. godine prihvatilo je Pravilnik o članstvu u Hrvatskome zavodu za norme.

Predmetni pravilnik donesen je na temelju Uredbe o osnivanju i Statuta HZN. Pravilnikom su uređena pitanja vezana za članstvo u HZN, prava i dužnosti, vrste članstva, iznosi članarina i način plaćanja kao i postupak prijavljivanja i primanja u članstvo te prestanak članstva u HZN.

U kratkim crtama ovom prilikom izdvojiti ćemo samo najznačajnije dijelove pojedinih članaka predmetnog pravilnika:

Članom HZN može postati svaka pravna ili fizička osoba sa sjedištem u RH. Tijela državne uprave smatraju se redovitim članovima HZN. Član HZN je ujedno i član Stručnog vijeća i ima pravo sudjelovati u radu i upravljanju HZN.

Odluku o primanju u članstvo kao i odluku o prestanku članstva u HZN donosi Upravno vijeće.

Vrsta članstva odabire se prilikom ispunjavanja prijave za članstvo, a može biti redovito i promatračko. O statusu članstva ovise prava članova HZN.

Neka prava redovitih članova:

- redovita obaviještenost o radu HZN,
- besplatan primjerak službenog glasila HZN,
- mogućnost uključivanja u rad tehničkih tijela europskih i međunarodnih organizacija za normizaciju,
- mogućnost sudjelovanja u programima tehničke pomoći u kojima sudjeluje HZN,
- popust prilikom kupnje hrvatskih norma,
- popust na cijene usluga HZN,

- popust na cijene seminara i programa izobrazbe u organizaciji HZN.

Iznos članarine za fizičke osobe ovisi o vrsti članstva. Pravne osobe koje ostvaruju dobit članarinu plaćaju temeljem vrste članstva i broja zaposlenika, a pravne osobe koje ne ostvaruju dobit, članarinu plaćaju temeljem vrste članstva i djelatnosti za koju su osnovani.

Za tekuću godinu godišnja članarina plaća se najkasnije do 31. ožujka. Članovi HZN primljeni nakon 1. srpnja plaćaju pola iznosa članarine za tekuću godinu.

Najznačajnije dužnosti člana HZN su:

- redovito plaćati članarinu,
- pridržavati se Statuta i drugih općih akata HZN,
- promicati uporabu hrvatskih norma i čuvati ugled HZN,
- obavijestiti HZN o svim promjenama (broj telefona, adresa, el. pošta...).

Članstvo u HZN može prestati:

- na pisani zahtjev člana,
- zbog prestanka postojanja pravne osobe, odnosno smrti člana,
- zbog neplaćanja članarine, nakon dvije opomene,
- zbog neizvršavanja obveza člana i nakon pisanog upozorenja,
- u slučaju povrede ugleda HZN, odredaba Statuta i drugih općih akata HZNa.

Član svoje članstvo u HZN može obnoviti u ovisnosti o razlozima njegovog prestanka.

U kratkim crtama pokušali smo Vam, dragi čitatelji, približiti djelatnosti tijela HZN. Isto tako, istaknuli smo u najkraćim crticama pojedine odredbe Pravilnika o članstvu u HZN. Učlanjenjem u HZN zainteresiranim se stranama pruža mogućnost ostvarivanja njihovih interesa u okviru hrvatske normizacije i mogućnost sudjelovanja u radu i upravljanju HNZ.

Proizvodnim i uslužnim tvrtkama normizacija nudi podršku u razvoju, proizvodnji sigurnih, kvalitetnih i konkurentnih proizvoda te olakšava stavljanje njihovih proizvoda na sve zahtjevnije tržište EU.

U europskim okvirima nacionalna normizacija partner je državnoj upravi u provedbi njezine politike i implementaciji zakonodavstva, u osiguravanju slobodnoga kretanja roba i sigurnosti proizvoda te zaštiti potrošača. Uspostava partnerskih odnosa sa središnjim tijelima državne uprave nadležnima za transpoziciju europskih direktiva i njihovu primjenu u RH imat će prednost u poslovima HZN.

Već uspostavljene suradnje s ostalim tijelima hrvatske infrastrukture za kvalitetu (Hrvatska akreditacijska agencija, Ispitni mjeriteljski laboratoriji, Certifikacijske ustanove, Tijela za nadzor tržišta) bit će postavljene na nove temelje kako bi osigurale znatan doprinos razvoju i unapređenju hrvatske normizacije u cjelini.

Priredili: Zlatko Posavec, Nada Jambrec, Beata Gabrić